

به نام آن که جان را فکرت آموخت

۳۰۰ پرسش نمونه و برگزیده

آزمون مرحله دوم تیزهوشان

پنجم ابتدایی

زیر نظر و با مقدمه دکتر شاکری (شاگردی)

تیزهوشان

عنوان و نام پدیدآور

۳۰۰ پرسش نمونه و برگزیده آزمون مرحله دوم تیزهوشان (پنجم ابتدایی)/ زیر نظر و با مقدمه شاکری (شاگردی)؛ پدیدآورندگان ابراهیم مهرپاک ... [و دیگران]

تهران: تیزهوشان، ۱۳۸۹.

: ۲۰۰۰ م، مصور، جدول.

94A-96F-A.P.-AY-7 31.00000

في :

: سمعہ پر سش، نمونہ و برگزیدہ آزمون مرحلہی دوم تیزهوشان (پنجم ابتدایی).

آموزش ابتدایی - - آزمون ها و تمرین ها

آموزش ابتدایی - راهنمای آموزشی

کودکان تیزهوش - - ایران - - آزمون‌ها

: مهریادگه ابراهیم، ۱۳۳۹ -

: شاگردى، مهدي، -۱۳۴-

LB3-60/22/س ۱۳۸۹ ۱۹۸۳

344/46 :

PPD9AYD :

www.Tizhoushan.net

۲۲۲۲۲۲۴۴ مصد داماد

واحد آموزش

صادقہ

FFY14Y.9

دفتر مرکزی ۸-۸۲۹۵-۸۸۸۰

١٤٥٣-١٤٥٥ فاكس: ٤٤٩٩٤٠٤

مهرکز: بخش تهران: خیابان انقلاب / خیابان دانشگاه / نرسیده به جمهوری / کوچه ی بهار / پلاک ۳ - واحد ۳ تلفن: ۶۶۹۷۲۸۵۴

۳۰۰ پرسش نمونه و برگزیده‌ی آزمون مرحله‌ی دوم نیز هوشان (پنجم ابتدایی)

ناشر: مجتمع فرهنگی - انتشاراتی تیزهوشان

ہدید اورندگان: ابراہیم سہرپاک - مهندس علی رشیدی یکتا - محمدرضا مہماندوست غایبی - سیدرضا نجفی

مهندس علی تسلیمی فر طهرانی - جمیلہ عین اللہی - مرضیہ غلامی - نزہت رضایی

ذی ب نظر: دکتر مهدی شاگردی (دکتر شاگردی)

ویراستار: زهرا شاگردی

حروفچینی و صفحه آرایی: هادی کجانی حصار

ناظر فنی: مهندس محمد حسین شاگردی

لیتوگرافی / چاپ / صحافی: زرین نقاش / حافظ

شمارگان: ۲۵/۰۰۰

توبیت چاپ: اول ۹۱-۱۳۹۰

قیمت: ۶۰۰۰ ریال

کلیدی حقوق این اثر متعلق به ناشر بوده و هرگونه نسخه‌برداری و تکثیر از کل یا جزء آن براساس قانون نشر مصوبه‌ی مجلس شورای اسلامی، پیگرد قانونی دارد.

طلیعه‌ی سخن

تقدیم به اولیای محترم آموزشی و مدیران و مادران

اگر به شما بگویند، «فرزند شما تیزهوش است» چقدر خوشحال می‌شوید؟ البته شاید خلاف آن، یعنی شنیدن این که شما دارای فرزندی با توانِ هوشی پائین هستید، سبب نگرانی خاطر شما گردد!

بسیار اتفاق می‌افتد که علائق و عواطفِ مادرانه یا پدرانه‌ی ما، بر واقعیت‌های موجود در فرزندان غالب می‌شود و بدون اطلاع از معیارهای لازم، آنان را افرادی خارق‌العاده به حساب می‌آوریم. و برعکس؛ در مواردی عدم انطباق اعمال و رفتار فرزندانمان با بعضی از انتظارات ذهنی ما که معمولاً جنبه‌ی مقایسه‌ای هم دارد، باعث مشکلاتی برای بچه‌ها می‌شود.

بدون شک، داشتنِ اطلاعاتی هرچندکلی درباره‌ی مقوله‌ی هوش و تیزهوشان می‌تواند، بسیاری از سؤال‌ها و نگرانی‌های ما را درباره‌ی فرزندانمان برطرف کند.

هوش، تیزهوش و فرضیه‌ی هوش چندگانه!

هوش، از واژه‌ها و مفاهیمی است که ارائه‌ی تعریف واحدی برای آن سال‌ها مورد بحث روانشناسان بوده و با توجه به پیچیدگی ابعاد وجودی انسان، از جنبه‌های مختلفی تعریف شده است.

اگرچه ارائه‌ی تعریف واحدی از هوش، سال‌ها به طول انجامید، اما در یثی ساده و اجمالی می‌توان این‌چنین بیان داشت که "هوش مجموعه‌ای از توانمندی‌های وجودی هر انسان است که به‌صورت سازگاری با محیط نمایان می‌شود."

ما با هوش به حل مسائل و ارائه‌ی راه‌کارهایی در زندگی و گاهی بروز نوآوری و خلق آثار هنری می‌پردازیم. در سخنوری و ایجاد ارتباطات اجتماعی و همین‌طور برای پاسخ به چراهایی که در ذهن‌مان به‌دلیل دقت بصری به محیط اطراف رخ می‌دهد، نیز از هوش خود استفاده می‌کنیم.

با این تعریف و تفصیل، اصطلاح تیزهوش و نخبه به افرادی اطلاق می‌شود که در توانایی‌های یاد شده، برجستگی بیشتری داشته باشند.

تحقیقاتی که طی سالیان اخیر درباره‌ی هوش به‌عمل آمده سبب پدید آمدن نظریات مختلفی گردیده؛ از جمله این‌که زمانی تصور می‌شد، هوش هر فرد کاملاً ارثی است و تأثیرات محیطی در آن نقشی ندارند، اما با گذشت زمان و تحقیقات بیش‌تر، امروزه اعتقاد بر این است که در میزان بروز توان هوشی هر فرد، علاوه بر ارث، محیط هم بسیار مؤثر می‌باشد. هرچند میزان نقش هر کدام قابل تأمل است، اما واقعیت این است که نقش محیط (اعم از خانواده/ مدرسه/ محیط اجتماعی)، علاوه بر آن‌که می‌تواند نقش مؤثری در بروز استعدادها داشته باشد، به همان اندازه نیز می‌تواند به‌صورت مهار استعدادهای بالقوه اثرگذار باشید.

بدین سبب، لازم است در اظهار نظر توان ذهنی فرزندانمان مراقب باشیم تا معیارسنجی آن‌ها را محدود به یک بُعد از هوش مثل هوش ریاضی و منطقی نکنیم؛ چرا که با فرضیه‌های قابل تأمل امروزه و موضوع هوش چندگانه (ریاضی منطقی/ فضایی/ هنری/ جسمی حرکتی/ درون فردی/ اجتماعی و هوش کلامی) چنین برخوردی منطقی نخواهد بود.

تست‌های هوش (IQ)

بسیاری از اولیا علاقه‌مندند بدانند فرزندشان از نظر هوشی در چه وضعیتی قرار دارد. هرچند بیش از یک‌قرن از ابداع آزمون‌های هوش می‌گذرد، اما اولین آزمون هوش در سال ۱۹۰۵ میلادی در فرانسه منتشر و به‌نام بینه – سیمون به ثبت رسید. آزمون‌های هوش به مرور زمان تکامل یافته و تغییرات عمده‌ای به‌خصوص در جهت رفع ضعف‌های مربوط به خلاقیت در آن‌ها ایجاد شده است.

امروزه آزمون‌های هوش در مراکز آموزشی کشور ما نیز بسیار متداول شده و اصطلاح بهره‌ی هوشی (IQ) (Intelligence quotient) برای بیش‌تر اولیا و اه‌ای آشنا است.

اندازه‌گیری و سنجش هوش با روش‌های مختلفی در کشور ما انجام می‌گیرد، اما باید در نظر داشت که انطباق صحیح آن‌ها با مسائل فرهنگی، اجتماعی و البته میزان مهارتِ شخصِ تست‌گیرنده در اعتبار این آزمون‌ها نقش بسیاری دارد.

اصطلاح بهره‌ی هوشی (I.Q) در واقع حاصل عبارت $\frac{\text{سن عقلی (Mental Age)}}{\text{سن تقویمی (Chronological Age)}} \times 100$ است. در این فرمول عدد ۱۰۰ به‌طور قراردادی برای نشان‌دادن بهره‌ی هوشی در نظر گرفته می‌شود. عدد ۱۰۰ برای کودکی با بهره‌ی هوشی عادی در نظر گرفته شده و بر این اساس، بهره‌ی هوشی کم‌تر از ۱۰۰، به معنای آن است که فرد از گروه سنی خود عقب‌تر و بهره‌ی هوشی بالای ۱۰۰ به معنای بالاتر بودن فرد از نظر هوشی نسبت به گروه سنی خود می‌باشد. لازم به‌ذکر است، امروزه با توجه به موضوع هوش چندگانه، روانشناسان بر این اعتقادند که هوش انسان، پیچیده‌تر از آن است که بتوان آن را در یک آزمونِ نود دقیقه‌ای سنجید!!

معیارهای تشخیصی نیزهوشان؟

باید توجه داشت که تعداد افراد تیزهوش نسبت به کل جمعیت بشر بسیار اندک است و معمولاً در آمارهای ارائه شده، اختلاف نظرهای زیادی وجود دارد که البته پیچیدگی انسان مهم‌ترین علل این اختلاف نظرهاست. چنانچه در موارد بسیاری استعدادهایی از بعضی افراد بروز کرده که تصور آن هم به ذهن نمی‌رسیده است. دیگر آن‌که در دورمهای مختلف، معیارهای ارزشی متفاوت بوده و همین امر در تعیین و ارائه‌ی معیارهای تشخیصی اثرگذار بوده است. هم‌چنین، موضوع سعی و تلاش و اثر آن در بروز استعدادها و توانمندی‌های بشری را نیز نباید از نظر دور داشت. هرچند معیارهای بسیاری برای تعیین تیزهوشی ذکر شده است اما از موارد تشخیصی که در حال حاضر در بین روانشناسان مطرح است شش معیار ذیل جایگاه مهم‌تری را در پی داشته که عبارتند از:

- ۱) بالا بودن هوش عمومی یا توانایی ذهنی عام
- ۲) دارا بودن جوهره‌ی مدیریتی
- ۳) علائق هنری (به‌صورت خودجوش)
- ۴) بالا بودن قدرتِ روان‌تنی (psychomotor)
- ۵) پیشرفته‌ی تحصیلی بودن
- ۶) تفکر خلاق بالا

قابل ذکر است که هر کدام از معیارهای فوق قابل بحث و تأمل بوده که در این پیش‌گفتار جای پرداختن به آن نیست.

هوش هیجانی (Eiq) Emotional Intelligence

در چند دهه‌ی اخیر بررسی‌هایی بر روی افرادی صورت گرفته که با وجود دارا بودن ضریب هوشی (IQ) بالا در کودکی، در بزرگسالی افراد موفق نبوده‌اند و برعکس، افراد موفق بزرگسالی که در کودکی از نظر ضریب هوشی در حد متوسط بوده‌اند. این واقعیت توجه دانشمندان را به‌سوی موضوع مهمی معطوف داشت که «هوش هیجانی» نام گرفت. وجود هیجانات درونی در انسان، کنترل و عدم کنترل آن‌ها واقعیتی است که تأثیر آن در شکل‌گیری شخصیت، موفقیت یا عدم موفقیت اجتماعی بسیار نقش‌آفرین می‌باشد. بدین خاطر امروزه به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل موفقیت‌های فردی و اجتماعی برای آن اهمیت بسیار زیادی قائل شده‌اند.

واقعیت این است که هیجانات با انسان همراه است و دلیلی بر مهار و یا از بین بردن آن نیست، بلکه معقول‌تر «کنترل» آن‌ها است. بی‌تردید مهار هیجانات باید از درون انسان آن هم به‌وسیله‌ی قدرت «عقل و خرد» صورت گیرد که در این حالت، نقطه‌ی تلاقی عقل و هیجانات، مولد پدیده‌ی هوش هیجانی خواهد شد و این پدیده آنقدر با اهمیت است که امروزه نقش آن را در موفقیت‌های فردی و اجتماعی بسیار بیش‌تر از IQ می‌دانند.

در نظر داشته‌باشیم دوره‌ی کودکی بهترین زمانی است که می‌توان به موضوع هوش هیجانی توجهی خاص نمود، ضمن این‌که این پدیده قابل تقویت و رشد هم می‌باشد! بدین علت نقش ما اولیا در آموزش فرزندمان در جهت کنترل هیجانات و بالتجیه افزایش هوش هیجانی بسیار با اهمیت است.

تیزهوشان و تاربخچه‌ی جهانی آن؛

تیزهوش‌ها همان‌هایی هستند که در طول تاریخ همیشه توجه بسیاری را به خود جلب کرده‌اند. چنانچه کنفوسیوس در چین و افلاطون در یونان به این قشر توجه ویژه‌ای داشته‌اند. افلاطون معتقد بود باید به افراد نخبه فلسفه آموزش داد و مسئولیت‌های حکومتی را به آن‌ها سپرد.

هم‌چنین، توجه به افراد نخبه و سرآمد در عصر حاضر و جداسازی و آموزش‌های ویژه به آن‌ها تقریباً به حدود یک قرن پیش برمی‌گردد، چنانچه براساس مستندات تاریخی، اولین مدرسه‌ی تیزهوشان به‌طور رسمی در اوایل قرن بیستم در امریکا پایه‌گذاری و سپس در دیگر کشورها توسعه یافت.

جالب است بدانید، در همان سال‌ها مطالعات و تحقیقات بسیاری در رابطه با عملکرد و میزان تأثیر این افراد انجام گرفت. از جمله در یک پروژه‌ی تحقیقاتی که حدود ۴۰ سال به‌طول انجامید و عملکرد ۱۵۰۰ تیزهوش ۱۰ ساله را در چهل‌سال پیگیری نمود نتایج ارزنده‌ای از تأثیرات این قشر در پیشرفت علم و صنعت و تکنولوژی در کشور امریکا به‌جای گذاشت که از آن پس همچنان نوع توجه به آن‌ها بسیار ریزبینانه‌تر گردید.

لازم است بدانید، عده‌ای پیشرفت امریکا را تا حد زیادی موهون تفکر و توجه به همین افراد می‌دانند.

در حال حاضر در بیش‌تر کشورهای پیشرفته، بودجه‌ی خاصی را برای تربیت کودکان نخبه درنظر می‌گیرند.

ایران و استعداد‌های درخشان

در کشور ما تاریخ تأسیس استعداد‌های درخشان به قبل از انقلاب اسلامی برمی‌گردد، آن هم محدود به تهران و سپس مشهد و کرمان. اما بعد از انقلاب شکوهمند اسلامی، در پی توجه بیش‌تر به موضوع مهم تیزهوشان، به همت مسئولان وقت، این مراکز تحت نام "سازمان ملی پرورش استعداد‌های درخشان" (سمپاد) به‌طور کمتی گسترش یافت، چنانچه علاوه‌بر مراکز استان‌ها در حال حاضر در بعضی از شهرستان‌ها که دارای شرایط لازم می‌باشند، این مراکز توسعه یافته است.

در حال حاضر در کشور ما معدل بالا در پایه‌های تحصیلی چهارم ابتدایی و دوم راهنمایی به‌ترتیب جهت حضور در آزمون ورودی مقاطع راهنمایی و دبیرستان به‌عنوان پیش‌شرط درنظر گرفته شده است، نکته‌ی قابل تأمل آن‌که شرایط پذیرش ورود به مراکز سمپاد در ایران، معیار پیشرفته‌ی تحصیلی بودن است! که این جای تأمل دارد، چنان‌چه در معیار پیشرفته‌ی تحصیلی، باید در نظر داشته‌باشیم که: هرچند بیش‌تر تیزهوش‌ها، پیشرفته‌ی تحصیلی هستند، اما هر پیشرفته‌ی تحصیلی الزاماً تیزهوش نیست!

هر چند حجم بالای متقاضی و ظرفیت محدود این مراکز را در انتخاب این شیوه برای پذیرش دانش‌آموزان نباید از نظر دور داشت.

همچنین قابل ذکر است متأسفانه در حال حاضر در کشور ما مقطع ابتدایی مراکز استعدادهای درخشان وجود ندارد.

نکته‌ی قابل تأمل، ...

از موارد مهمی که امروزه در سیستم‌های نوین آموزشی دنیا در نظر گرفته می‌شود توجه به بُعد "تفکر خلاق" بجه‌هاست. بر این مبنا، سال‌هاست ایجاد آرامش و تنش‌زدایی از بجه‌ها در محیط‌های آموزشی از معیارهای قابل توجه آموزش کودکان سرآمد است.

امید است ان‌شاءالله در کشور ما هم این تفکر هر چه بیشتر عملی گردد.

دروس آزمون‌های ورودی:

دروسی که در حال حاضر در آزمون‌های مراکز استعدادهای درخشان (سمپاد) و مدارس نمونه برای ورود به مقطع راهنمایی، جزو موارد امتحانی است؛ شامل: ریاضیات، هوش، علوم، ادبیات و هدیه آسمان می‌باشد.

درباره‌ی کتاب حاضر:

کتاب حاضر که به همت جمعی از مدیران مؤسسه آموزشی تیزهوشان مهر گردآوری شده است، شامل سیصد پرسش انتخابی تشریحی و چندگزینه‌ای از میان سه هزار پرسش است که به همراه پاسخ تشریحی آن‌ها و یک آزمون جامع در انتها به چاپ رسیده است.

امید است مجتمع فرهنگی تیزهوشان که به‌عنوان یک مرکز فرهنگی غیردولتی با هدف شناسایی، جذب و آموزش کودکان و نوجوانان سرآمد و نخبه‌ی ایران پایه‌گذاری شده است بتواند در واحد انتشارات پاسخگوی نیاز فرزندان گرانمایه‌ی این مرز و بوم به‌ویژه دانش‌آموزان داوطلب ورود به مراکز استعدادهای درخشان باشد.

شاد و سربلند باشید.

دکتر مهدی شاگردی (دکتر شاگری)

تهران - چاپ اول / فروردین ۱۳۹۰

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

بخش ریاضی:

۱۲	مفاهیم ریاضی
	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۲۵	معدل و میانگین
۲۷	واحد اندازه‌گیری
۲۸	کسر و اعداد اعشاری
۳۲	زمان و اعداد مرکب
۳۴	هندسه
۴۲	پرسش‌های تشریحی

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی ریاضی:

	پاسخ‌نامه‌ی پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۵۰	معدل و میانگین
۵۲	واحد اندازه‌گیری
۵۳	کسر و اعداد اعشاری
۵۶	زمان و اعداد مرکب
۵۹	هندسه
۶۴	پاسخ‌نامه‌ی پرسش‌های تشریحی

بخش علوم:

۷۶	مفاهیم علوم تجربی
	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۱۰۴	ساختمان مواد
۱۰۵	تغییرات مواد
۱۰۷	ماشین‌ها
۱۰۸	نور و رنگ
۱۰۹	تاریخچه‌ی زمین
۱۱۰	خاک زندگی‌بخش
۱۱۰	زمین ناآرام
۱۱۱	جانداران ساده
۱۱۳	مبارزه‌ی پنهان
۱۱۴	اندام‌های حسی و دستگاه عصبی
۱۱۵	انسان و محیط زیست
۱۱۷	پرسش‌های تشریحی

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی بخش علوم:

پاسخ‌نامه‌ی پرسش‌های چهارگزینه‌ای	
.....	۱۳۶
.....	۱۳۷
.....	۱۳۷
.....	۱۳۸
.....	۱۳۹
.....	۱۴۰
.....	۱۴۰
.....	۱۴۱
.....	۱۴۲
.....	۱۴۲
.....	۱۴۳
.....	۱۴۴

سوال‌های بخش ادبیات:

پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۱۶۱
پرسش‌های تشریحی	۱۶۹

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی بخش ادبیات:

پرسش‌های چهارگزینه‌ای	۱۷۳
پرسش‌های تشریحی	۱۷۷

آزمون جامع

پاسخ‌نامه تشریحی آزمون جامع